

Aan de Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

Onderwerp : Stikstofemissie-arme zonerings Winterswijk

Datum : 21 maart 2025

Geacht college van Gedeputeerde Staten,

Uw besluit van 4 maart 2025 tot het instellen van een stikstofemissie-arme zonerings van 500 meter rondom drie Natura 2000 gebieden in Winterswijk, baart de ondertekenaars van deze brief veel zorgen. Tegelijkertijd roept uw besluit ook veel vragen op.

In deze brief willen wij -Initiatiefgroep 'Zet Winterswijk niet op Slot' - de zorgen nader duiden. De vragen treft u in de bijlage aan.

Visie van de ondertekenaars

Al decennialang wordt er in Winterswijk, middels participatie, o.a. via de Stichting Waardevol Cultuurlandschap Winterswijk (WCL), gewerkt aan het behoud van ons mooie buitengebied met haar unieke Coulissenlandschap en aan het behoud van een vitaal en leefbaar Platteland.

Ondertekenaars onderschrijven deze werkwijze van harte en maken zich daarom grote zorgen over de nu aangekondigde zonerings rondom Natura-2000 gebieden in onder andere Winterswijk.

Dit besluit en de maatregelen die volgen, zullen een remmende werking hebben, mogelijk zelf leidend tot stilstand, op de mooie ontwikkelings die in Winterswijk autonoom in gang zijn gezet. Op de gebiedsgerichte aanpak zal dit ingrijpen van bovenaf ook een verlamrende werking hebben. Ondertekenaars vinden het van groot belang dat juist de lokale aanpak, met breed maatschappelijk draagvlak, wordt voortgezet.

Winterswijk wil haar hoge voorzieningsgraad graag in stand houden en het platteland vitaal en leefbaar. Daarvoor is groei en ontwikkeling een absolute voorwaarde.

"Zet Winterswijk NIET OP SLOT!"

Aanleiding voor uw besluit

Met het instellen van de zonerings beoogt u

- i) de natuur die in een slechte staat zou verkeren te herstellen;
- ii) de vergunningverlening in Gelderland vlot te trekken.

Zorgen en bezwaren

Ondertekenaars hebben sterk het gevoel en de overtuiging dat i) niet vaststaat dat de staat van de natuur in de Winterswijkse Natura 2000 gebieden in een slechte staat verkeerd (zie uitspraak RvS 201702813/20/R3 d.d. 6 maart 2024) en ii) zoals u zelf (nota bene) stelt nog allesbehalve vaststaat dat zonering van 500 meter een logisch instrument is en de gewenste resultaten gaat opleveren.

Extensieve landbouw en overige activiteiten

De landbouw in Winterswijk kenmerkt zich overall als extensief. Ook is op basis van de reconstructiewet een afwaartse beweging van landbouw ten opzichte van Natura 2000 gebieden gemaakt. Ook overige activiteiten komen in de nabijheid van de Natura 2000 gebieden in Winterswijk nauwelijks voor. Dit rechtvaardigt de vraag hoeveel stikstof-reductie u denkt te gaan realiseren met een zonering? En welk effect heeft dat in relatie tot de stikstofbelasting in relatie tot de overbelasting van de Kritische Depositie Waarde (KDW), zoals die nog altijd in wet staat?

Connectiviteit

Een tweede belangrijk bezwaar is de voorgenomen connectiviteit. Dit wordt door de Provincie voor Winterswijk, naast stikstof, ook als een drukfactor gekwalificeerd en moet daarom ook worden meegenomen in de maatregelen voor Winterswijk.

Wij constateren al langere tijd dat de provincie een agenda volgt, waarbij actief vele hectares landbouwgrond worden aangekocht (indirect) ten behoeve van nieuwe natuur. Het doel hiervan is de nu nog kleinschalige Natura 2000 gebieden met elkaar te verbinden. Dit zowel binnen Winterswijk als ook met natuurgebieden daarbuiten. Streven naar connectiviteit vinden ondertekenaars een zorgelijke ontwikkeling omdat:

- het leidt tot toevoegen van nieuwe (kwetsbare) natuur met overeenkomstige uitwerking buiten deze gebieden. Het welbekende 'rupsje nooit genoeg';
- er oneigenlijk veel druk op de grondmarkt ontstaat met een prijsopdrijvend effect door inzet van gemeenschapsgeld als financieringsmiddel (Gelijkberechting is hier aan de orde). Dit is gunstig voor de stoppende boer maar zeer ongunstig voor die agrarische bedrijven die door willen boeren en willen extensiveren. Er is geen level-playing field;
- door (substantiële) nieuwe natuur, het agrarisch landschap nog kleinschaliger wordt met alle nadelige (exploitatie-)gevolgen van dien voor de agrarische sector;
- door nieuwe kwetsbare natuur er steeds minder overige activiteiten binnen de domeinen Wonen, Werken en recreëren mogelijk zijn;
- dit leidt tot nadelige sociaaleconomische effecten. Zie ook het PBL-rapport van Februari 2024 ' Sociaaleconomische effecten van stikstofbronmaatregelen en natuurmaatregelen'.

Zonering of gebiedsgerichte aanpak?

Het verbaast ondertekenaars in hoge mate dat ondanks de twijfel over de effectiviteit van zonering, daartoe toch besloten is en wordt uitgewerkt. Dit voelt als het paard achter de wagen spannen. Verder zorgt het besluit voor veel maatschappelijke onrust. Ondertekenaars roepen u op om géén zonering in te stellen, maar het lopende gebiedsproces voort te zetten.

Daarbij de vraag centraal te houden bij 'Wat is nodig om de bestaande natuur in stand te houden en wat is nodig om een Vitaal Platteland te behouden, waarbij het unieke karakter van het Winterswijkse Buitengebied, met het karakteristieke Coulissenlandschap, blijft bestaan?

Onze afdrank van uw besluit en verdere plannen.

Het lijkt of u een nieuw geitenpaadje wilt bewandelen om het handhaven van PAS-melders te voorkomen en in de rest van Gelderland het vastgelopen vergunningentrajec vlot te trekken. Daarvoor bent u bereid de Veluwe én Winterswijk aan de voorkant in hoge mate op slot te zetten. Wij hekelen deze aanpak.

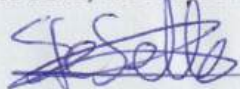
"Haastige spoed is zelden goed".

Daarom willen wij, ondertekenaars van deze brief, u met deze brief de hand reiken om samen met de (semi) overheden en overige belanghebbenden, middels participatie tot een breed gedragen aanpak te komen. En dus de lopende Gebiedsaanpak Vitaal Platteland Winterswijk in de huidige opzet en zonder ingrijpen van bovenaf, voort te zetten. Onverlet laat dat wij ons beseffen dat zolang de huidige wetgeving, op basis van KDW wordt gehandhaafd, het een onmogelijke missie is.

Ondertekenaars:

Landbouw Winterswijk

(S. te Selle, woordvoerder)

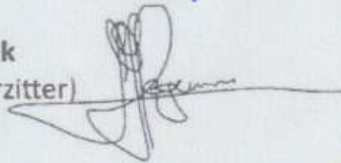
Vereniging-OBW

(J. Bent, voorzitter)

OWIN Winterswijk

(J. Hegeman, voorzitter)

Vereniging Verblijfsrecreatie Winterswijk

(H.J. Mensink, voorzitter)

Correspondentieadres ondertekenaars

Initiatiefgroep 'Zet Winterswijk niet op Slot'

Wooldseweg 113, 7108 AA WINTERSWIJK-WOOLD

Bijlage: Vragen

- 1.) Op welke wijze gaat u met de betrokken gebieden en partners verdere invulling aan de zonering geven?
- 2.) Wie zijn voor u de genoemde partners en wat zijn de gebieden?
- 3.) Hoe ziet het proces van communicatie met alle betrokkenen eruit?
- 4.) Wie zijn alle betrokkenen?
- 5.) Wat verstaat u onder connectiviteit als onderdeel van de uitwerking?
- 6.) U wilt geen nieuwe activiteiten die stikstof uit stoten in de zones. Hoe verhoudt zich dat tot de stikstofactiviteiten aan de duitse zijde van het Wooldse Veen?
En hoe denkt de provincie de cultuurgronden te bewerken binnen de 500 meter zones als er geen extra stikstof uitstoot meer mag plaatsvinden?
- 7.) Welke flankerende maatregelen richting 2030 bedoelt u?
- 8.) Wat verstaat u onder natuurbeheer? Is dat beheer van bestaande natuur of de aanleg van nieuwe natuur?
- 9.) Wanneer zijn de natuurdoelanalyses geactualiseerd?
- 10.) Het instellen van zones is nodig om te voorkomen dat er gehandhaafd moet worden op PAS-melders? Is dit geen oneigenlijk argument? Een geitenpaadje?
- 11.) Om Pas-melders te ontzien zetten we andere bedrijven en activiteiten in de aangewezen zones klem. Is dat niet gewoon het verplaatsen van het probleem?
- 12.) Heeft u in beeld hoeveel bedrijven en activiteiten waar stikstof vrijkomt in de zones van de drie Natura-2000 gebieden in Winterswijk actief zijn?
- 13.) Slechts 9% van de ammoniak uitstoot van de Gelderse landbouw komt uit een zone van 500 meter. Dit leidt tot 17% van de stikstofneerslag in deze gebieden. Dit is een generieke uitslag in Gelderland. Hoe zit dit in de zeer extensieve gebieden in Winterswijk?
- 14.) Hoeveel is de verwachte daling van de stikstofneerslag in de drie Natura-2000 gebieden in Winterswijk na instelling van de voorgestelde zonering van 500 meter?
- 15.) Hoe gaat de compensatie en ondersteuning van getroffen bedrijven en activiteiten er concreet uitzien?
- 16.) Hoeveel bedrijven zitten er in de 500 meter zones in Winterswijk?

17.) Met welke sectoren gaat u in het kader van participatie in gesprek? Worden die door de provincie benaderd? Hoe ziet dit participatieproces eruit?

18.) In hoeverre staat vast dat de te nemen maatregelen bijdragen aan de wettelijke doelen?

19.) Wat als blijkt dat de 500 meter zones niet werken. Wat is dan de volgende stap? Of wat is uw antwoord naar hen die ge(slacht)offert zijn?

20.) Zonering voor Winterswijk is mogelijk niet het meest logische instrument. Hoe ziet de andere aanpak er dan uit?

21.) Blijven de maatregelen en zones beperkt tot de huidige drie Natura-2000 gebieden in de huidige omvang? Of worden de zones verlegd naarmate de habitats binnen óf buiten Natura-2000 gebieden verder uitgebreid en/of met elkaar verbonden gaan worden?

22.) Hoeveel nieuwe natuur is er in de afgelopen 20 jaar in Winterswijk ontwikkeld? En wat is de areaal uitbreiding Natura-2000 geweest sinds het aanwijzingsbesluit in 2003 (ondanks uitspraken van de regering bij aanwijzing N2000 "Bleker")

23.) Wat is de juridische borging van deze voorgestelde zonering? En hoe verhoudt deze dit tot vrijwilligheid / geen dwang?